

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

XXV [i. e. XXVI]. De crimine usurarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20006

aliquem certum articulum alterum deputaverit, ab eo, nisi modum excedat, non liceat appellari, dummodo de partium deputer vel recipiatur assensu. Quod si delegatus à nobis vel litis exordium, vel causæ finem, nedum totum negotium, ei duxerit committendum, ab ipso tanquam à iudice licetè provocetur, cum & lis ante iudicem debeat contestari, & causa per iudicium diffiniri.

TITULUS XXV.

De officio iudicis delegati.

Cap. Sape. de
appell.

Sæpe contingit quod cum ad nostram audientiam appellatur, propter defectum partis alterius neque per se neque per responsalem idoneum appellationem interpositam prosequentis, vel forsan ex malitia responsalis mandatum procuratorium occultantis, lites quæ de facili poterant terminari, remaneant indecisæ, cum frequenter juris quæstio moveatur cujus apud nos probationes necessariae non existunt, & interdum etiam facti quæstio de levi posset partibus presentibus comprobari. Unde licet in Lateranensi Concilio fuerit constitutum ut si in quocumque negotio aliquis appellaverit, & eo qui appellatus fuerit veniente, qui appellavit venire neglexerit, competentem illi reparationem faciat expensarum, ut hoc saltem timore deterritus in gravamen alterius non facilè quis appellet. Quia tamen propter hoc quæstiones nihilominus prorogantur, volentes ut finis litibus imponatur, & ne fraus & dolus alicui suffragentur, de consilio fratrum nostrorum presenti decreto statuimus ut si huiusmodi appellatio vel à iudice recepta, vel à parte fuerit approbata, post terminum appellationi præfixum, edicti peremptorij vires obtineat, ita videlicet ut ex tunc in absentem partem procedatur ac si peremptoriè vocatus ad iudicium extitisset. Quod si forsan interposita provocatio malitiosè recepta vel approbata non fuerit, cum constiterit legitime provocatum, nihilominus eam vigorem volumus obtinere. Salvis constitutionibus de provocationibus post sententiam promulgatis, quibus appellationes suas prosequi non curantibus post terminum appellationi prosequendæ præfixum rata maneat sententia quæ fuerat appellatione suspensa. Quicquid autem contra citationem peremptoriam posset ab absente proponi, adversus

appellationem huiusmodi valeat allegari. Si quis autem terminum appellationis præveniens tacita veritate literas reportarit, & careat impetratis, & poenam contumaciae non evadat.

Idem magistro Apollinari.

Brevi sedem apostolicam sciscitatus Lib. 1. epist. 389.
Es quæstione utrum ille qui iura alicujus Ecclesiæ servare ac pro posse defendere juramento tenetur, si necessitate imminente sub debito juramenti ad hoc fuerit requisitus, & nolens hoc facere, ad sedem apostolicam duxerit appellandum, perjurij reatum incurrat. Nos autem quæstioni tuæ taliter respondemus, quod in hoc articulo appellatorem à perjurio talis appellatio non excusat, immo, nisi aliqua difficultas obstat, propter quam non possit requisitus Ecclesiæ subvenire, culpa perjurij potius irretitur.

TITULUS XXVI.

De crimine usurarum.

Idem omnibus prelati in regno Francia constitutis.

Quam periculosum sit vitium usurarum discretionem vestram non credimus ignorare, cum præter constitutiones canonicas quæ in eorum odium emanarunt, per prophetam detur intelligi eos qui suam dant pecuniam ad usuram à tabernaculo Domini repellendos, & tam in novo quam in veteri testamento prohibita sint usurae, cum veritas ipsa præcipiat, *Mutuum date, nil inde sperantes*, & per prophetam dicatur, *Usuram & omnem super abundantiam non accipias*. Inde est quod universitati vestræ mandamus quatinus manifestos usurarios, eos maxime quos usuris publicè renuntiasse constiterit, cum aliquis eos convenerit de usuris, nullius permittatis appellationis subterfugio se tueri.

Idem Mutinensi Episcopo.

Dudum ex parte tua recepimus quæstionem, quod quidam usurarij tuæ diocesis eos quibus dant pecuniam ad usuram præstare faciunt juramentum quod usuras non repetant, & super his solverint nullam moveant quæstionem. Nos igitur inquisitioni tuæ taliter respondemus, ut usurarios ipsos monitione præmissa & per censuram ecclesiasticam appellatione

Cap. Tunc dicitur de usuris.

Innocentij III. Romani Pontificis. 585

pellatione remota compellas, ante usurarium solutionem, ab earum exactione desistere vel restituere ipsas postquam fuerint persoluta, ne de dolo & fraude sua contingat eos commodum reportare qui ad hoc praestari faciunt juramentum quod super usuris non valeant molestari.

IDEM NARBONENSI ARCHIEPISCOPO & suffraganeis ejus.

Cap. Per miserabilem. De usuris.

Post innumerabile &c. *Et infra.* Iudaeos ad remittendas Christianis usuras per principes & secularem compelli praecipimus potestatem, & donec eis remiserint, ab universis Christi fidelibus tam in mercimoniis quam in aliis per excommunicationis sententiam eis jubemus communionem omnimodam denegari.

TITULUS XXVII.

De restitutione.

Idem Mediolanensi Archiepiscopo.

Lib. 1. epist. 17.

Ad hoc unxit nos Deus &c. *Et infra.* Dilectus filius Abbas de Scocula postulabat a nobis ut sententiam restitutionis pro eo deberemus auctoritate apostolica confirmare, & possessione sibi cum fructibus restituta faceremus eum absque molestatione gaudere. Nos igitur intelligentes quod venerabilis Episcopus Abbatem in possessionem causa rei servandae solummodo decrevisset induci, sicut erat consentaneum rationi, utpote coram quo super proprietate lis non fuerat commota, & quod per M. quondam Archiepiscopum non steterit quin satisfactionem infra annum oblatam praestiterit & contumaciam, si qua praecesserit, expurgarit, attendentes etiam Abbatem ipsum per surreptionem veritatis & falsitatis expressionem literas a Bobiensi & Ferrariensi Episcopis impetrasse, petitionem ejus non esse admittendam respondemus, & ipsum scriptis carere mandavimus quae per mendacium impetravit.

IDEM ARCHIPRESBYTERO & Canonicis Sutrinis.

Lib. 2. epist. 28.

Dilecti filij Clerici conventualium Ecclesiarum civitatis ejusdem apud nos suam de vobis depoluerunt querelam quod cum in Episcoporum electionibus faciendis ipsi ac praedecessores eorum consueverint interesse, vos eis invitatis, renitentibus, & exclusis ad faciendam ele-

Tom. I.

ctionem procedere praesumpstis, quam ob hoc non confirmandam sed infirmandam potius asserebant. Partibus ergo &c. Nos ergo auditis allegationibus & rationibus partium, & depositionibus ipsis diligenter inspectis, quoniam liquidò deprehendimus testes vestros in perhibendis testimoniis varios extitisse atque adversus fidem attestationis suae coram dictis Cardinalibus vacillasse, sicut ipsi nobis postea retulerunt, & quod negotiationem quodammodo astruere satagebant, probare volentes jus electionis ita quidem ad spectare quod ad adversarios minimè pertineret; per testes verò partis adversae fuit sufficienter ostensum quod in trium Episcoporum electionibus, de quibus praemisum est, clerici praesentes affuerunt & vocem habuerunt eligendi, praemissam electionem factam eis contradicentibus & exclusis decrevimus irritandam, clericos sapiedictos in eam quasi possessionem quam ante controversiam motam habuerant reducentes. Verum quoniam in quaestione praedicta quicquid juris utraque pars in electione habebat deductum in iudicium videbatur, cum jure civili sit cautum id venire in iudicium, non de quo actum est ut veniret, sed id non venire de quo nominatim actum est ne veniret, & secundum statuta canonica electiones Episcoporum ad cathedralium Ecclesiarum clericos regulariter pertinere noscuntur, nisi forte alibi secus obtineat de consuetudine speciali, nec ex eo quod clerici antedicti se inter eligentes Sutrinis Episcopos probaverint tertio extitisse, jus eligendi propter breviteritatem temporis usque ad praescriptionem legitimam non producti sibi acquirere potuerunt, & actore non probante, qui convenitur, etsi nihil praestiterit, obtinebit, ab eorum impetitione super electionibus faciendis vos duximus absolvendos, praedictis Ecclesiarum clericis super hoc silentium perpetuum imponentes.

IDEM CANONICIS Bethleemitanis.

Cum super electione Bethleemitanensi inter R. Subdiaconum nostrum & P. Canonicum sepulcri dominici nuper in nostra praesentia quaestio verteretur, utroque se pro electo gerente, cum primus etiam a venerabili fratre nostro Patriarcha Hierosolymitano fuerit confirmatus, alter verò favorem regium obti-

Cap. Cum super, de cav. poss.

E E e